

پوشاک نماد هویت اجتماعی بشری

نیاز به پوشاک ایران و اسلامی نیازی نه تنها فرهنگی بلکه اجتماعی نیز تلقی می‌شود؛ زیرا چالش‌های هویتی از سطح امری فرهنگی فراتر رفته و شاخصه‌های زندگی اجتماعی افراد را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

نیاز به پوشاک ایران و اسلامی نیازی نه تنها فرهنگی بلکه اجتماعی نیز تلقی می‌شود؛ زیرا چالش‌های هویتی از سطح امری فرهنگی فراتر رفته و شاخصه‌های زندگی اجتماعی افراد را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری رسا، انسان بنا بر کشش ذاتی، دوستدار تمایز از دیگری است. این کشش در صورت‌ها مختلفی جلوه می‌کند که یکی از آنها نوع پوشاک است. تمایز طلبی را می‌توان یکی از دلایل اصلی ظهور پدیده مد و استقبال از آن در جوامع بشری دانست.

مسلم این است که تمایز بخشی می‌تواند مصرف‌کننده پوشاک را از نوعی هویت دور ساخته یا به نوعی از هویت نزدیک کند. چنانچه بتوان نتیجه بدیهی پدیده مد در عرصه پوشاک را در مسیری هدایت نمود که موجب تمایز بخشی میان هویت و هویت غیر ایران گردد و کفه هویت ایرانی را در الگوهای پوششی سنگین نماید، می‌توان از این پدیده به درستی بهره‌مند شد.

از سوی دیگر فرهنگنامه دوره اخیر مدرنیته، فرهنگی بصری و نمایی است به گونه‌ای که بستر اصلی برقراری ارتباط و به کار بستن معانی، همان نمایش شدن و بصری شدن است. (ارمکی و چاوشیان) بنابراین، نیاز به پوشاک ایران و اسلامی نیازی نه تنها فرهنگی بلکه اجتماعی نیز تلقی می‌شود؛ زیرا چالش‌های هویتی امروزه از سطح امری فرهنگی فراتر رفته و شاخصه‌های زندگی اجتماعی افراد را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

پوشاک همواره نماد هویت اجتماعی بشری است؛ بنابراین متناسب با نوع و ویژگی‌های آن در تعریف و ارائه هویت افراد به تأثیر گذار است. این تأثیرگذاری از یک سو بر مصرف‌کننده پوشاک و از سوی دیگر بر دیگرانی است که کاربرد پوشاک را توسط دیگران مشاهده می‌کنند. بنابراین این نوع پوشاکی که افراد می‌پوشند، هم در تعریف هویت فردی از منظر درونی و هم در تبیین هویت جمعی از منظر بیرونی مؤثر خواهد بود.

چنانچه پوشاک را از منظر کارکردهای نمادین آن در نظر آوریم، می‌توان تصور نمود که اهمیت جایگاه آن به مثابه پدیده‌ای فرهنگی در هویت‌یابی فردی و جمعی به چه میزان است؛ هویتی که متأثر از جهانی شدن فرهنگ‌ها در سایه تسلط دانش نوین رسانه‌ها و ارتباطی دست‌خوش تغییر و تطور مداوم قرار گرفته است.

نوع پوشاک به مثابه پدیده فرهنگی و هنری، در فرایند جهانی شدن فرهنگ‌ها، به شدت تحت تأثیر قرار گرفته و هویت فرهنگی جوامع را دچار چالش‌های جدی نموده است. اگر شاخصه‌های مهم و اصلی جهانی شدن یعنی افزایش مرادوات و تعاملات فرهنگی و تجارت کالای فرهنگی، ایجاد ارزش‌های واحد فرهنگی در قالب شهروند جهانی؛ جهانی کردن فرهنگ عامه آمریکا با جهانی نمودن نهادها، ارزش‌ها و شخصیت‌ها؛ جریان همه‌جانبه و آزاد اطلاعات؛ دسترسی بیشتر به تنوع فرهنگی - قومی از طریق شکل‌گیری نظام‌ها چند فرهنگی و کم‌رنگ شدن هویت ملی؛ (موسوی و دیگران) در نظر گرفته شود، روشن می‌گردد که پدیده فرهنگی چگونه می‌تواند هویت یکپارچه جوامع را تحت تأثیر قرار دهد. /۹۹۸/ت۳۰۳/س

منبع: کتاب شناخت پوشاک ایرانی زنان؛ زیبایی و کارکرد اثر سیده راضیه یاسینی